

Barcelona, 15 de febrer de 1929

L'Esquella de la Torratxa

ANY LII - Núm 2590 - 15 cts. - Atrassats 30

ANG.
28

DESPRES DE CARNAVAL, LA QUARESMA

Banquets ben servits al HOTEL ORIENT

Rambla del Mig, 20
BARCELONA

Si voleu menjar be
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 12303 - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxers del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regnerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *poluacions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *capssament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Teatre Català NOVEDADES

Avui nit, Debut de troupe francesa de la formosa

Mlle. Fernande Albany

amb l'obra **Ma Causine de Varsovie**. Dissabte nit Mlle. Albany en **La Dame de Chambre**. Diumenge tarda a les 3 i mitja **El viatge prodigiós d'en Pere Sense Por**; a tres quarts de 6 **La tia Tecleta**. Nit a dos quarts de 10 Mlle. Albany en **L'Amant** de Mme. Vidal. Dilluns comiat de la companyia francesa amb l'obra no propia per a senyores **Le Chapon Feint**.

Es d'espata en Comptaduria

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsca: 5'50 pessetes

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Un nou estat

VOLIEM parlar del Carnaval i del Dimecres de Cendra, però ens ha passat, i a hores d'ara ja no seria d'actualitat. A més a més, encara que els sembli mentida, enguany hi ha quelcom més important per a comentar que el Carnaval i que el Dimecres de Cendra, que tots els anys ve a ésser el mateix. Aquest any, més important, més transcendent que el Carnaval és el Tractat de pau signat entre el senyor

Mussolini, a qui totes les esquerres del món han d'estar agràides, i el cardenal Gasparri, l'eminent home d'Estat a qui Catalunya deu agrair de manera especial l'atenció que ha posat en les seves coses, en aquests anys darrers.

El representant del representant de Déu en la terra i el representant del representant de la Monarquia italiana han signat un acord resolent definitivament, si és que hi ha quelcom definitiu en la vida, el que s'ha dit "qüestió romana", des de l'any 1870, en què quan Itàlia era Itàlia, ara per ara, no podem admetre que ho sigui, hi havia, tenia un esperit personal i autènticament popular.

Resulta que ja tenim un nou Estat, o millor dit, resulta que ha renascut un nou Estat: el Pontifici. Es un Estat petit, però que té 400 milions d'habitants en el món, segons diuen les cròniques de l'"Osservatore Romano".

Sembla que el Papa, que s'havia fet presoner—presoner en una àrea de terreny molt important, plena de boscos, jardins, edificis, catedrals magnífiques, etc.—, ha demanat una indemnització per a ésser alliberat, ja que hi perd diners, puix aquesta llibertat d'ara farà que la compassió que els rics sentien per l'anomenat Presoner de Roma minvi, i el Papa ha demanat que l'indemnitzin perquè hi perd diners, encara que sembli que no.

Però davant d'aquest triomf cal esbrinar el per què d'aquest arranjament.

Què hi ha de nou al món perquè el Papa s'hagi decidit a fer-se Rei?

Senzillament, per una banda el poble hebreu, cada dia més segur del seu propi valer va obtenint per a ell els terrenys de Palestina. Ara són per a una Societat particular darrera la qual hi ha tots els Rotschild, Smith, etc., del món de la finança, i que va adquirint a poc a poc terres i més terres damunt la qual pensen bastir l'Estat de la Terra Promesa i després la Societat de Nacions va adquirint una importància tan gran, que el Papa no vol pas deixar-hi d'estar; després, en aquestes anades i tornades de generals

d'ordres religioses vinguts a Barcelona, amb motiu de l'Exposició del sentiment Catòlic nadiu, ha sabut que ací diem que "més val ésser petit amo que mosso gran", i ha cregut que un petit regnat no estaria del tot malament.

A nosaltres no ens sap pas greu. Com més serem, més riurem. A més a més, pensem en l'organització del turisme pontifici. Ara vindran els viatges del Papa a tots els Estats que l'han visitat. Ens fa molta il·lusió que Pius XI vingui a inaugurar l'Exposició de Barcelona i conegui de prop tota aquesta gent que tant li ha donat que pensar i encaparrar en aquests temps presents.

Barcelona tenia, el 1868 i 1870, uns setmanaris brillants que sortien a casa de López Bernagossi i que feien broma amb les lluites que tenien els pretendents a reis i els valents de Garibaldi: el general Cadorna i el Papa, que donà ordre de rendició...

Aquella Barcelona del vuitcents també ha canviat molt, també ha vist debilitar el seu sentiment sentimental i apassionat; federal i romàntic...

Sols és mantenen fermes "L'Esquella" i "La Campana de Gràcia", portant tot l'aire liberal i popular dels nostres carrers i de les nostres Rambles, no com uns éssers sobreviscuts, sinó com una continuïtat tradicional de la nostra veritable configuració.

FRANCESC MADRID

"EL MATI" I EL CATALA VULGAR

Hom afirma que, en vista de les recents disposicions pontificies, el nou diari català-catòlic "El Matí", ha decidit de publicar-se en català vulgar: "en el català que es parla".

La idea, segons sembla, no ha deixat de tenir entusiastes. Un d'ells és Josep Pla, el qual tot seguit que ha sabut la nova, s'ha posat en viatge des d'Estocolm. Ara, arribat a la nostra ciutat, fa gestions, segons sembla, per entrar de redactor en l'esmentat diari. Diuen que hi serà admès amb tots els honors que mereix la seva prosa acolorida i, sovint, pitarresca.

Per la seva banda, el doctor Carles Cardó i Josep Maria Capdevila han deixat de llegir Sant Tomàs, per lliurar-se a la lectura dels drames de Pitarra, dels sainets d'En Llanes, de les dècimes del rector de Vallfogona i dels pamflets de Robreño, per aconseguir d'airejar-se l'estil.

L'únic que no es resigna a aquestes lectures és Josep Maria Junoy. No gosa, és clar, dir que no són de bon gust, perquè això equivaldria a una actitud de revolta contra el pontífex Romà. Tanmateix, té un truc per aparentar re-

signar-s'hi. Veureu. Els seus íntims saben prou bé com tenia les obres de Gide relligades amb les escobertes de l'"Any Cristià". Ara bé: tot ha estat qüestió de fer canviar aquestes escobertes. En lloc de les de l'"Any Cristià", hi ha fet posar les de "La Dida", de "L'orgull del geg", de "Qui compra maduixes!"..., etc. Així queda bé amb Déu i amb els seus amics. I, entre tant, pot seguir, tranquil·lament, llegint "L'immoraliste", "La porte étroite" i "Les faux monnayeurs".

Molt catòlic, molt romà i... molt de la seva època.

UN ARTISTA QUE TREBALLA EN SILENCI

Després de sopar, un automòbil ens ha deixat, com qui diu en un moment, a Badalona. Badalona, malgrat ésser, ja, gairebé, un raval de la gran ciutat, guarda encara un inefable aire de poble. De poble que, obert al mar, té un regust d'aventura.

A Badalona ens esperaven uns amics. Uns amics als que feia molts anys que no vèiem i altres als quals no havíem vist mai. Entre els que no havíem vist des de molts anys enrera — massa! —, recordem l'amic Barjau, encès i generós com una flama, efusiu, cordial. Nosaltres anàvem a Badalona a donar una conferència sobre teatre. L'amic Barjau, que féu la nostra presentació, digué unes paraules emocionants que no podrem oblidar mai. No és aquesta l'hora ni l'ocasió de repetir-les. Les recordem des d'aquestes pàgines per agrair-les.

Entre els amics que no havíem vist mai, hi havia el dibuixant Mateu i Pla. Mateu i Pla és una delicada ànima d'artista digne de tots els elogis. Nosaltres, avui, volem parlar-vos d'aquest dibuixant, d'aquest creador de bellesa que treballa en silenci. El silenci és el millor company, el col·laborador més eficaç, del treball fecund. Desconfieu d'aquells artistes els noms dels quals ocupin amb massa freqüència les gasetes.

Havem vist nosaltres uns carbons d'aquest estimable artista. Potser ens equivoquem, però ens sembla que anaven signats així: Salvador Mateu i Pla. El dibuix al carbó, com l'aiguafort, com ja tenen de per si una personalitat, cau sovint en el pecat de vulgaritat.

Mateu i Pla, sap salvar els seus carbons, salvador perfecte, d'aquest greu pecat.

La seva obra és personalíssima, plena de singularitat. Ha sabut trobar en el procediment aquest del dibuix al carbó noves valoracions, encerts inèdits.

D'uns quants anys ençà, els nostres artistes semblen haver abandonat aquest procediment del dibuix al carbó, en el que havien reeixit Nonell, Joaquim Biosca, Pascual Monturiol. Tot el que aquests pintors han fet amb la figura, ho fa Mateu i Pla amb el paisatge.

Mateu i Pla tracta el paisatge amb mà ferma i segura, i el veu d'una manera personalíssima. Fins hi arriben a veure colors en els seus carbons.

Miracle que no poden fer tots els artistes.

VIRAI

El ball de l'Artístic

Ball de l'Artístic. Gatzara. Gresca. Crits. Xerrameca.

—¿No me conoces?

—Jo sí...

—¿De què vas disfressat?

—De novellista del Districte V.

—Ja et conec.

—Jo no!

Més gatzara. Una banda fa sonar el metall... Les muntanyes nevades del Montseny han aixecat monuments a tot lo que es *frescura*—símbol?—Samitier, Zamora, el senyor Esteve i el cartell de l'Exposició.

Quins crits. Mare de Déu!

Açí, allà, cap enllà, una miqueta més amunt. Els xotis fan que les parelles es confonguin. Ja hi ha la pila del greix. Comença, abaix, al "Grill-room", i acaba al quint pis.

Caram, quina broma!

—Com està, senyor Pallús?

—Bé, i vostè!

—Miri, vaig disfressat de ric...

¿Gent? El distingit marquès, el propietari ric, l'industrial xiroi, l'abonat del Liceu, etc... Ah, i el President del Protectorat del Pobre del Districte IV i la distingida tanguista de l'"Excelsior". Res; un èxit. Tot Barcelona. Tot.

I quin bon gust! Clar. Era l'Oleguer Junyent l'organitzador. Sí, i el senyor Cardunets!

Hi havia molts nassos vermells i llargs... A fora també n'hi havia amb un pam de nas. Eren els que no podien entrar. I a dins? Ple, ple, ple... Parelles, amors fàcils, ràpids... Res; una delícia. El ball de més bon gust de l'any.

Molt bé, Círcol Artístic. I fins l'any que ve...

Encara sentim el soroll, la gresca, la gatzara i els crits...

La primera picardia

Duia encara calces curtes i tot just feia el primer curs de llatí. Amb els meus companys que anàvem a la classe que ens donava mossèn Josep, per preparar el nostre ingrés al seminari, érem el terror de la petita ciutat que ens hostatjava, fent poc cas de les amonestacions del bon professor en voler-nos convèncer que nosaltres, futurs pares d'ànimes, devíem donar exemple als altres nois companys nostres que anaven a les escoles municipals.

Qui més qui menys, tots nosaltres teníem esperances de cantar un dia missa a la parròquia o al monestir amb tota la solemnitat; al mateix temps, la vida s'encarregava de posar als nostres ulls coses inexplicables, i desplegava al nostre entorn un món estrany de subtileses que els altres volien amagar al nostre esguard. Aquells silencis sobtats que notàvem en els grans, i els seus somriures intencionats, ens duïen a pensar en altres coses, que no eren pas ben bé les lliçons de moral que el pobre mossèn Josep volia que ens entaforéssim al cap abans que haguéssim pogut ni sospitar el pecat.

Si els homes fets tenen coses a amagar que no poden sentir els infants, també aquests tenen els seus secretets que volen amagar, a la seva vegada, als grans. La vida

cada dia ens fa més obtusos per comprendre aquelles exaltacions que en la infància són el nostre gran secret.

Un amic meu i jo que vivíem al mateix carrer érem especialment objecte de les prèdiques del bon professor per tenir en el mateix carrer un teatre que era la vergonya de la gent seriosa de la petita ciutat. La gent de l'ordre, entre la que s'hi comptava la nostra família, en parlava com d'un lloc de perdició i que era una immoralitat que les autoritats permetessin la seva existència en una ciutat tan moral i austera com era la nostra. Per al meu amic i per mi, totes aquestes coses ens esperonaven més a voler saber què tancava aquella sala tan bescantada, i no perdiem ocasió de furejar pel seu voltant. Mai, però, havíem aconseguit entrar-hi, fins un dia que poguérem fer-nos amics d'un noi de la nostra edat que feia uns dies entrava i sortia per una porta petita que donava a l'escenari.

Si Déu no hagués volgut que Adam i Eva fessin el pecat, n'hauria tingut prou en no prohibir-los menjar fruita de l'arbre del bé i del mal, i encara estarien tots dos disfrutant les delícies del paradís. Això ens passava a nosaltres, i malgrat la prohibició, o millor dit, gràcies a ella, aprofitàrem l'ocasió pels cabells i ens ficàrem dins.

No era més que una vulgar sala amb un escenari, i el seu pecat era que hostatjava sempre les ballarines i cupletistes que visitaven la ciutat. Allà veiérem per primera vegada dones amb la cara pintada i que ensenyaven, sense donar-se'n vergonya, les cames, els braços i fins i tot algun tros més íntim del llur cos.

Ens mancà temps al dia següent, aprofitant l'estona que teníem de descans a mig matí, mentre mossèn Josep pel jardí llegia el breviari, per explicar als nostres companys el que havíem vist el dia abans.

A ells, de bon principi, els esgarrifà la idea que nosaltres haguéssim comès aquell pecat; però quan jo, per fer més gràfica l'explicació i per donar-me importància, vaig arremangar-me les calces fins a l'entreuix i amb els braços nus, fent servir de "manton" el mànec de mossèn Josep, vaig posar-me a imitar les artistes, l'èxit fou clamorós, tant, que el professor va acostar-se a veure què passava i va trobar-me en aquella actitud ben poc adient per un futur capellà.

No hi ha que dir que aquell sant home s'indignà tant, que em foragità de la classe, tot negant-se per sempre més a deixar-m'hi entrar, truncant així de bon començament la meva carrera.

N. MOLINS I FABREGA

AQUEST NUMERO

HA ESTAT VISAT

PER LA CENSURA

EL BALL DE LES MODISTETES BARCELONINES

Bocet de la decoració que adornava el teatre on tingué lloc el ball de les nostres modistetes, pintat pel nostre dibuixant Ricard Opisso.

EL CONCURS DE BELLESA D'EUROPA

Germaine Laborde
França

Elisabeth Radzyn
Alemanya

Annie Hausel
Suïssa

Irène Levitsky
Rússia

Benny Dicks
Anglaterra

Lise Goldarbeiter
Austria

Vileke Mogemsem
Dinamarca

Pepita Samper
Espanya

Luba Yotzowa
Bulgària

Derna Giovannini
Itàlia

Vladislava Kostak
Polònia

Mariaora Ganesco
Rumania

Clare Russel-Stritch
Irlanda

Elisabeth Simon
Hongria

Stanislava Matijevitch
Yougoslàvia

Aspasia Karatza
Grècia

LES BANYES DEL TIBIDABO

De Domènech de Bellmunt

Domènech de Bellmunt és un dels joves escriptors que més curiositat i confiança ens inspira. Té un veritable, un autèntic tremp d'escriptor. No hi ha res postis, res sobreposat en la seva prosa, que té qualitats excel·lents: clarietat, concisió, transparència, vigor, sinceritat.

Aquest nou llibre de Domènech de Bellmunt duia una verda en la qual s'advertia al llegidor: "Es una novel·la? És un reportatge?" "Es un crit d'alarma!"

El efecte, és un crit d'alarma, com ja ho era "Del Paral·lel a Montmartre", en alguns dels seus reportatges. I ara que hem citat aquest llibre recordem-ne un conte: "El

desahuci d'En Sostres", ple de gràcia i de tendresa, digne de les antologies.

Amb "Del Paral·lel a Montmartre" i ara amb "Les banyes del Tibidabo". Domènech de Bellmunt ha sabut mostrar-nos no el pastitxo literari del París fals i convencional, sinó el París sordid i miserable dels estupefaents i les aberracions sexuals. I això no amb una morbosa delectació, com en tants altres escriptors, sinó amb un noble gest de bondat i revolta. Per gust de la paradoxa s'ha arribat a dir que la civilització era el vici. No: La civilització és el treball, la intel·ligència, la bondat.

Un crit d'alarma i de revolta contra el vici. Un crit d'indignació llençat per un jove que ha preferit mostrar-nos aquesta llaga social dels estupefaents i no fer-hi literatura.

Això, quant a la valor moral del llibre. En la valor literària, Domènech de Bellmunt hi excel·leix i és fa digne de tots els elogis, encara que, per mesquinesa, se li hagin volgut regatejar des d'un sector de la nostra premsa. L'estil del llibre és fàcil, nervios, elegant. Domènech de Bellmunt és un escriptor que sap dir les coses amb aquella senzillesa tan difícil d'aconseguir.

Altres llibres rebuts: "Orientacions d'excursionisme", per F. Pujol i Algueró.

"La barca d'or", per Josep Baucells Prat.

Hem rebut un llibre ple d'interès del senyor Francesc Hostench. Tant als obrers com als patrons pot interessar-los; porta per títol: "El derecho del despido en el contrato de trabajo".

Ball de disfresses al "Casal de Badalona"

Dilluns passat, al "Casal Badalona", situat al carrer de Mar de la nostra veïna ciutat de Badalona, es celebrà un magnífic ball de disfresses, un d'aquells balls que deixen record per molt temps.

Abans del ball es va servir un esplèndid sopar al jurat i invitats a la festa. Entre els comensals hi havia el president de la Societat Josep Duran, el secretari Joan Font, el tresorer Joan Ferrer, Enric Puig, artista badaloní; En

Santiago Rusiñol i senyora; En Salvador Alarma i senyora, En Joan Barri i senyora, En Pompeu Fabra, En Maurici Vilumara, Antoni López, En Ramon Vilaró i altres.

Un sopar de bona camaraderia animat i divertit entre les anècdotes i acudits dels comensals, que, com poden veure, no són pas dels que es queden endarrera tractant-se de bon humor.

A l'hora dels premis, que eren molt valuosos, el Jurat, amb tota justícia, els repartí tal com segueix:

Primer premi, Srta. Conxita Nyssen, Vestit de Revista; Segon premi, Paquita Olaya, Vestit de Nina; Tercer, Conxita Mestres, de Joana d'Arc; Quart, Caterina Jener, de Musclo; Cinquè, Teodora Sayó, de Test de Spidistrias; Sisè, Odette Stierla, d'Any 40; Setè, Dolors Clós, de Paperina; Vuitè, Mercè Ripoll, d'Esclava Egípcia; Novè, Rosari Vélez, de Gauxo; Desè, Palmira Jener, de Bombonera; Onzè, Alberta Rovira, de Panera.

El local estava adornat amb tot el bon gust.

Ben entrada la matinada es retiraven els concurrents amb la recança que és de suposar per part de la joventut, que ja es creien ésser al paradís.

EL TE DE LES CINQ DELS RICCS

EL DINAR DE LES DOTZE DELS POBRES

El meu cant i jo

Jo tinc un viure pobre, miserable,
visc a la bona de Déu
i faig el cant afable
com si tot somrigués a l'entorn meu.

I és que sols vull la bondat de les coses
i la rialla de Déu que totes fan;
el dolor, l'avorriment i les noses
les he tirat als focs de Sant Joan.

Pateixo, i del dolor en faig cançons
i faig que sigui alegre la tonada:
flors i rialles i petons,
i ulls clars de l'estimada.

Per cada neguit un cant,
i la vida aspra es fa dolça;
en mon cor l'aigua amargant
no té temps de fer-hi molsa.

I estimo a tots, encara
que no m'estimin. Tant-se-vall!
L'amor i la rialla clara
correspostos o no, m'és ben igual.

Jo d'una amor traïdora n'he fet cants,
d'una amor dolça n'he fet cants, també,
i he dut tots els sentits esclatants
com les branques florides d'un rosé.

I canto els goigs i les penes
amb el cap alt i el cor net.
No vull ni falses cadenes
ni grans dolls d'aigua per a la meva set.

I ric amb el qui riu, i ploro amb el qui plora,
i faig que sigui bella la rialla i el plor,
i m'encomano el món florit de fora
perquè el meu esperit devingui flor.

I, què voleu? L'alleluia dels cants
ressusciten el Déu que duc en mi,
el Déu dels homes que som grans infants
i amb la gràcia de l'art fem el camí.

Ingenu?... Càndid?... No ho sé pas!
Deu-me una rosa florida
i un poc de pa per donar força al braç
i ompliré de cançons la meva vida.

SALVADOR PERARNAU

IDIL·LI AL CAMP

Ella. — No sé com disfressar-me que no em coneguin.
Ell. — Molt senzill; perfumat, i no et coneixeran.

L'avorriment

La gent prefereix el sentimentalisme, la pornografia i l'avorriment, i qui diu la gent, diu la crítica, encara que a la gran crítica sols li plau l'avorriment, que és el més persistent dels nostres prejudicis morals. Una obra d'art no és gran si no es fa pesada. Un crític dramàtic em deia, fent allusió a "La Bona Nova" d'En Ruyra; "Està molt bé, però és molt avorrida". Segurament no va atrevir-se a dir: "Està molt bé, perquè és molt avorrida". L'avorriment és la superioritat del nostre gust, i si hom vol fer l'intelligent, si té la preocupació de la Bellesa, no té altre remei que trobar un plaer dintre l'avorriment, car esdevé com la morfina pels morfinòmans.

Cal tenir en compte que no és solament per una perversió de la sensibilitat el fet de què hi hagi qui frueix amb l'avorriment, sinó també per instint de defensa social. L'avorriment és més fort contra la vida que la mateixa mort. L'avorriment és la grandesa dels escriptors, músics i pintors dolents, i és ell el que salva, cada dia, la nostra societat.

VELL FAUNE

Una gran artista

A Catalunya, la dona té una cultura molt deficient. Són poquíssimes les que senten una inquietud espiritual veritable. Trobaríem un gran nombre de dones que porten l'etiqueta d'intellectuals i són, generalment, les més perilloses. Tenen només un vernís cultural per a tapar la seva petulància.

Es per això que quan trobem una digníssima excepció, encara que alcéssim les campanes al vol en to de festa, no seríem pas exagerats.

Genoveva Puig és un nom que cal retenir en la nostra memòria i cal seguir-li pas a pas la seva obra doble de poetessa i compositora de música. Damunt la seva testa gentil, d'una bellesa romàntica, hi escauria d'allò més bé una doble corona.

Han fet elogis justos i digníssims d'ella els mestres Lamotte de Grignon, Millet, Pahissa, i altres. Jo no en sabria pas fer l'elogi just. Musicalment, no tinc pas prou suficiència per a parlar-ne. Tan sols puc dir que m'ha embadalit i he passat uns moments inoblidables sentint la seva música. No en puc dir la seva valor. Literàriament, ja és una altra cosa. Literàriament, té una valor que ja voldrien posseir molts literats que s'han fet un nom valent-se de tots els sotracos i totes les males empentes. Té un colorit viu sobre el paisatge i un impressionisme ràpid que en un moment ho diu tot. És clar que sempre s'hi endevina la mà finíssima i delicada d'una dona. No s'hi veu el braç nervut; però aquesta feminitat és gairebé imperceptible sota aquells tons vius, sota aquell colorit i aquella llum dolça tan ben trobada.

Genoveva Puig va a donar unes quantes meravelles de la seva producció en un pròxim concert al Palau de la Música Catalana.

Estem seguríssims de l'èxit que obtindrà. No cal tam-

poc fer-li una propaganda. Solament diem una mica qui és.

Creiem que el públic barceloní — el públic amant de les nostres arts i dels nostres artistes — no deixarà pas perdre l'ocasió d'aplaudir aquesta joveneta que a la gràcia i la bellesa del seu cos uneix la bellesa i la gràcia d'un esperit finíssim, i estem convençuts que el nostre públic intel·lectual creurà, com creiem nosaltres, que sobre la testa gentil de Genoveva Puig hi escauria una doble corona de llover florit.

SALPER

De la música

MUSICA REGENERADORA

La música té poder regenerador. Un poder momentani, migrat, relatiu, si voleu, però poder a la fi. Ens referim, està clar, a certa classe de música. A la bona música; a la música verament espiritual... A la música de notes melòdiques i ultrapenetrants. A la música de Wagner, de Beethoven — qui no s'extasia i es commou davant la magnificència descriptiva de la cinquena simfonia beethoveniana? —; de Mozart, de Bach... Hom va poder observar, en certa ocasió, el poder regenerador de la música. Fou en un concert que la magnífica banda municipal de Barcelona donà a la Plaça del Rei. La banda va interpretar amb la seva habitual mestria la dita cinquena simfonia de Beethoven. Al costat nostre teníem un oient — conegut nostre — individu de pèssima conducta i fins de mals sentiments. El que se'n diu un veritable depravat. Doncs, bé; voleu creure que el dit individu escoltà la dita pàgina beethoveniana, rublerta de turments i de dolors, amb veritable recolliment espiritual, amb veritable unció religiosa? Tots els mals pensaments, tota la maldat d'aquella ànima desviada, d'aquella psiquis malalta, restaren — diem-ho així — anul·lats per la música. El va convertir per comptats moments en un esperit refinat, selecte, sensible... En un regenerat momentani...

MUSICA DIVINA

Ens plau contemplar les grandeses, les sublimitats de la natura... Muntanyes, valls, l'oceà immens, l'infinit. De vegades quedem extasiats contemplant les belleses, el colorit, els més petits detalls d'un paisatge. I molt més ens extasiem si la nostra contemplació va acompanyada de música divina. Qui, per exemple, no sent un goig inefable oïnt en plena natura el poètic, el melodiós, el diví cant del rossinyol?

MUSICA MATERIALISTA

Jazz-band. Heu-vos ací el nom simbolitzador de la música materialista. Música d'orgia, sensual, vil, "corporal". Música de mal gust, de gatzara, de cabaret, de goig material... Música de morbós dinamisme... Música que entenebreix la ment i rebaixa els sentiments. Música, en fi, molt pròpia de la corrupció, de la vilesa, de la ximpleria, del materialisme de la post-guerra.

ENRIC MARTI CID

L'Ortodòxia i el Cinema

No haveu sentit a dir que un arquebisbe ha prohibit unes conferències sobre temes teatrals perquè els conferenciants eren uns autors poc ortodoxos? En realitat, l'Església i el Teatre no han estat mai gaire amics. Solament han obtingut la benedicció les companyies d'aficionats d'algun patronat, que, a dir la veritat, no resultaven, teatralment parlant, massa catòliques.

Amb tot, nosaltres hem vist en més d'un lloc—creiem que la cosa passa en gairebé tots els pobles—que el rector té la gentilesa de fer més aviat les funcions d'Església de la tarda, a fi que els fidels puguin assistir també a la funció del cinematògraf. I aleshores veureu que els fidels surten apressadament del novenari o de les quaranta hores, van a casa a abillar-se, i entren tot seguit, mudats i satisfets—amb la satisfacció del deure acomplert—al cinema.

Els rectors saben prou bé que si no ho fan així, no els queda més remei que plegar.

Val a dir, però, que l'Església ha tingut sempre per al cinema una mica més de condescendència que per al teatre. Fins hi ha cinematògrafs catòlics. I hem de confessar que els films ortodoxos han reeixit més que els néts de Sant Ignasi en el teatre. Agafeu un bon film, escapceu-li les parts més eixerides, i ja el teniu a punt. Així i tot, bé valdrà tant com un bon sermó de quaresma...

Quin mitjà, senyor, el cinema per a popularitzar l'Evangeli! Quin magnífic efecte el d'aquells miracles sorprenents a la pantalla—els morts ressuscitats, la multiplicació dels pans i del peixos, les visions d'Ezequiel...

Ara, per acabar, una petita qüestió teològica. Si filmem la Santa missa i després assistim a la projecció d'aquest film sagrat, haurem complert amb el nostre deure de bons cristians?

CARNESTOLTES

Quin paper més ridícul que he fet! Jo que m'havia empenyat fins la camisa per divertir-me!

TELLO EN LAIDE

ROMEA

Ahir degué estrenar-se "La bruixa blava", obra nova de Juli Vallmitjana.

Una obra nova de l'autor d'"Els Zincaïós" és sempre cosa important i no pot tractar-se a la lleugera. De manera que el millor serà que ho deixem per a la setmana vinent.

NOVEDADES

S'ha anat representant "L'agulla roja", de Lenormand.

Avui dona la primera de les quatre funcions anunciades la companyia de l'actriu francesa Fernande Albany.

Comèdia alegre, lleugera, un xic verda i carregada d'espècies, suposem que tindrà un bon èxit la companyia.

APOLO

Aquesta secció avui no és una secció de crítica, sinó d'anuncis. Quina feinada se'ns gira pel número vinent.

També en aquest teatre estrenen avui. I estrena el mestre Obradors, músic que té tant talent com mandra: i de mandra, llastimosament, en té molta.

Amb "La Campana rota", ja no cal dir-ho, li desitgem un èxit.

BARCELONA

"Mademoiselle Nana" és una comèdia de Pilar Millàn Astray estrenada amb bon èxit en aquest teatre.

No cal donar massa importància a l'èxit que atorga el públic d'aquest teatre. Es un públic que no ens mereix confiança. Es un públic que ha protestat obres de la bellesa de "Los ojos más bellos del mundo", de Sarment i "El viaje infinito", de Sutton Vanne.

"Mademoiselle Nana" és una comèdia que no té gaire importància, una comèdia vulgar, a l'ús, com tantes n'hi ha, i escrita amb el patró de la majoria de les comèdies d'avui: unes escenes de sàinet, unes gotetes de sentimentalisme, i a dormir en pau i gràcia de Déu.

Sempre val més això que l'estupidesa de l'astracan.

TALIA

Josep M. de la Torre és un jove valencià, la labor del qual en el periodisme i en el teatre mereix força elogis.

Temperament àgil i vibrant, fàcilment impressionable—com convé a tots els joves—, la seva obra té ja virilitat i vigor d'obra madura.

Ara la companyia de Vicens Broseta—que en aquest teatre realitza una magnífica campanya fent-nos conèixer el teatre valencià—, ens ha donat una comèdia de Josep M. de la Torre, rebuda pel públic amb grans aplaudiments. "Nit de festa" és el títol d'aquesta comèdia, i amb ella se'ns presenta J. M. de la Torre com un expert comediògraf. L'obra, netament popular, està escrita en vers, ben dialogada, ben estructurada, té nervi, té empena, té emoció.

Als aplaudiments del públic cal que hi sumem els nostres.

PER ACABAR

Hom diu que aviat hi haurà una nova companyia catalana que conrearà el teatre popular.

Aquesta companyia, segons diuen, la formarà Assumpció Casals.

Ramon Vinyes estrenarà molt aviat la seva obra "Viatge".

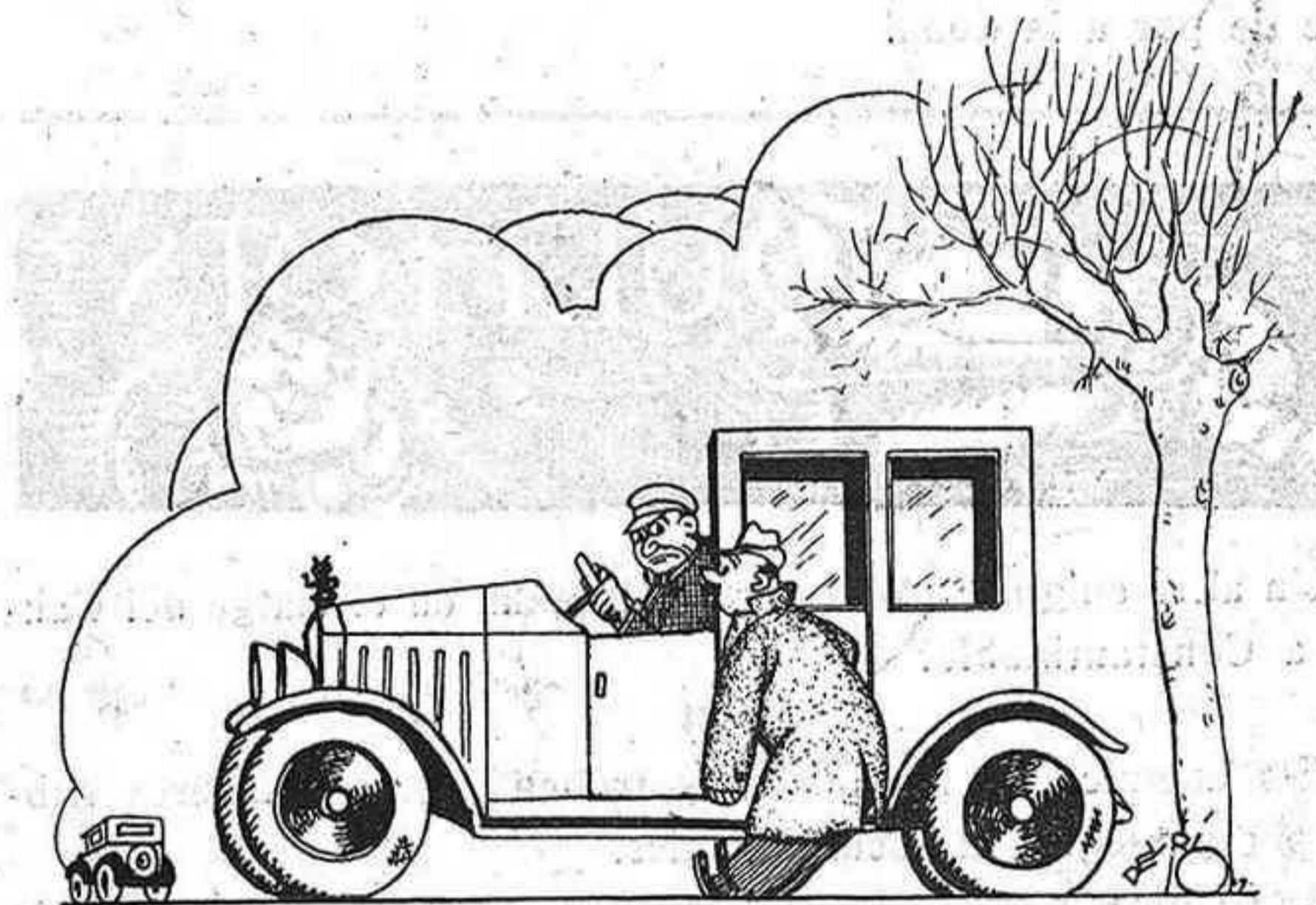
Lluís Capdevila ha donat un llibre de sarsuela al mestre Godes, músic de talent, coautor de "La ventera de Ansó".

BOB

L'ENTERRO DE LA SARDINA

La d'aquest ha estat una "merluza" de les grosses!

D'AQUESTS PASSATS DIES

El xofer. — On va el senyor?

El borrarxo. — Home! I a vostè què li importa?

El Carnaval és mort

El carnaval és mort; és mort sense remissió.

Llevat d'algun que altre ball més o menys animat, pot dir-se que tot s'ha quedat reduït a unes exhibicions de disfresses infantils i a la desfilada de la *rua*. I no sé pas quin dels dos espectacles resulta més innocent i més ensopit.

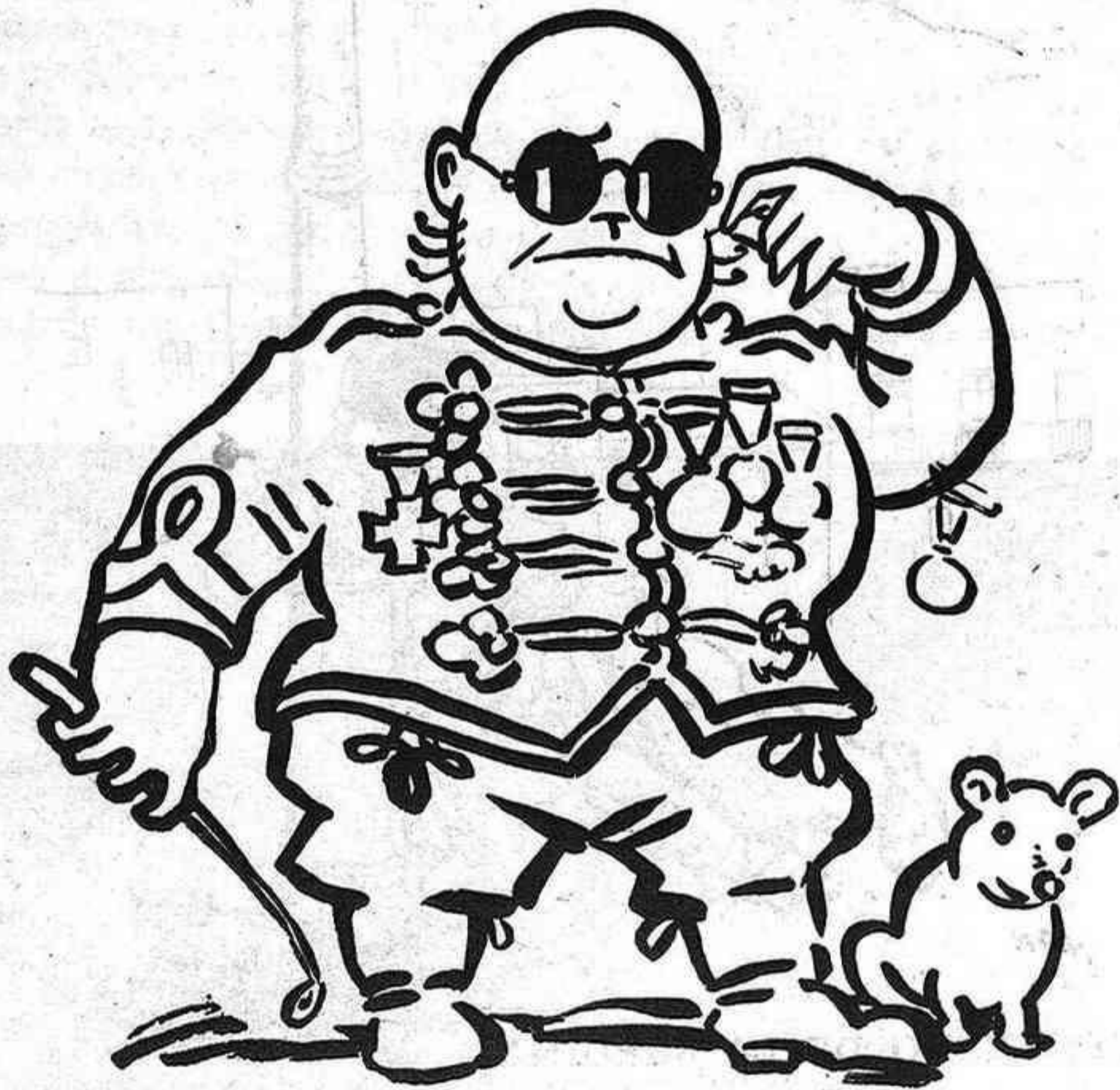
Pel que fa a les exhibicions de disfresses infantils, és una cosa que, en el fons, ens revolta.

Ultra el perill en què es posa les criaturetes d'agafar un refredat i fins una pulmonia, no serveix més que per fer a les noietaes, vanitoses i als nois afeminats. Els pares babaus i les mamàs baxoques es diverteixen molt amb aquest

espectacle. Es diverteixen tant com, si en lloc de fills, de criatures humanes, tinguessin papagais o micos ensinistrats.

Quant a la rua, s'ha convertit en una desfilada de reclams comercials. Es trista i lamentable. Si fóssim humoristes, diríem, però, que els comerciants han triat bon dia per anunciar-se.

Posen al mercat tantes coses disfressades!...

DISFRESSES

—Disfessant-me d'aquesta manera, potser faré una mica més de por a la dona.

Un altre enigma: ¿S'ha perdut Trotzki, en el viatge del Caucas a Constantinoble?

Els enemics de les llibertats troben sempre maneres subtils per perseguir els seus enemics.

A Bèlgica, que la llei no admet la censura, han trobat la manera de fer por als llibreters i editors amenaçant-los quan aquests editen o posen a la venda llibres que no els són plaents.

Naturalment que sempre els desplauen els llibres que són contraris a les seves teories de retràs.

En senyal de dol per la mort de la reina Maria Cristina s'ha retardat la data de la inauguració de l'Exposició de Sevilla.

Boniques a tot ésser-ho la reina de les mecanos i la seva cort. Les felicitem de tot cor i desitgem que el seu regnat sigui feliç i sense trontolls.

En Francesc Vayreda ha mort. Altra vegada la mort sega una de les vides que més esplendor donava a Catalunya, i la sega en el moment que anava a donar-nos una mostra de com cada dia madurava més aquell pintor, que duia en els ulls i en el cor els paisatges dels bells contorns d'Olot.

Ell no era un més que pintés paisatges olotins; era

En Vayreda, que ens feia fruir tot sovint un Olot que no era el mateix que veiem cada dia, sinó el que ell ens posava davant dels ulls.

Això el pintor; l'home, l'amic, era de tracte planer i amical, bon conservador i de difícil oblit.

Siguin aquestes ratlles mostra del condol que ens ha produït la seva mort tan sobtada. Es una pèrdua que no podrem oblidar fàcilment.

De pecats, segons els teòlegs, n'hi ha de diverses menes. D'omissió, d'obra i de pensament; ara, que els de pensament són de tan difícil punició, que no s'hi encaparren.

Itàlia s'ha erigit en defensora de les llibertats de Croàcia. França troba bé l'actitud del rei Alexandre. Ja feia bé aquella vella que no volia morir mai.

A Itàlia, un cop firmat l'acord entre el Vaticà i Mussolini, quedarà interdit el matrimoni civil. Vet aquí la confirmació de la sentència contra aquells obrers que llençaren aquell crit de visca la llibertat.

Ah, quina imaginació la d'aquestes poetesses americanes! Recordeu la senyora Bernal? Tots vam tenir el gust d'aplaudir els seus versos dringants, una miqueta ensucrats com la de tots els poetes americans; tots vam poder assaborir la seva declamació musical i emfàtica, i tots vàrem poder anar a acomiadar-la quan, per fi, embarcà en el "Marqués de Comillas". I mentre el vaixell s'allunyava, mar endins, vam respirar, satisfets d'haver acomplert els nostres deures d'hospitalitat, encara que fos traint una mica la nostra consciència. ¿Quin cronista català, en efecte, no volgué ésser gentil amb l'escriptora americana? ¿Qui no va insinuar que era més poeta que Rubén o bé que Mistral? ¿Que declamava millor que la Singermann?

Tanmateix, estarien també ofuscats els que la creguessin una senyora vulgar, sense imaginació. Un bon amic nostre ha rebut, no fa molt, una prova patètica de la imaginació d'aquesta senyora. Era una carta en la qual li explicava que havia estat a punt de naufragar. "Las olas—deia—batían la cubierta. La nave estaba sin palos, la proa destrozada..."

Tanmateix, la senyora Bernal, cosa que celebrem, arribà satisfactoriament a Amèrica.

I hom, encara, dirà després que no hi ha poesia!

També els humoristes socis de l'Arca de Noé han fet el seu ball al lloc que més escau a les bèsties: al Teatre del Bosc. No cal dir que no n'hi mancà ni una, tota la premsa hi era ben representada i tot rutllava sota els reflets d'en Rusiñol que cada dia refila millor.

Abans era de bon to malparlar del cinema, de la ràdio i del gramofón.

Ara, cap revista que s'estimi no pot deixar de dedicar unes columnes a aquestes activitats artístiques; així almenys ho hem de creure veient les revistes i periòdics que cada dia neixen.

MARIAN FUSTER

També la mort ens ha pres aquest home incansable que en els annals de Barcelona trobem en plena activitat quan l'Exposició Universal de l'any 1888.

Era un notable pintor i bon teoricista sobre la pintura, especialment de l'aquarella, sobre la qual havia escrit una obra remarcable.

Uneixi's el nostre condol als que d'arreu de la nostra terra deploren la seva pèrdua impreable.

Obra de gran interés

G. MARAÑÓN DE LA REAL ACADEMIA DE MEDICINA

**Los estados intersexuales
en la especie humana**

Un volumen en 4.º, con 45 figuras, 17 pesetas

Santiago Rusiñol

LES DUES FILLES || ELS ANALFABETS

Comèdia en 1 acte

Comèdia en 2 zctes i 3 quadros

Preu: 1'00 pessetes

Preu: 2 pessetes

Lluís Capdevila

Barcelona, cor de Catalunya

4 pessetes

Col·lecció d'Obres Selectes

MURGER «Escenes de la vida bohèmia» Ptes. 2'50

ROUSSEAU «Contracte social» » 2'50

DIDEROT «La Monja» (en premsa) . . . » 2'50

Pere Coromines

La mort d'En Joan Apòstol

3 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorga rebaixes.

UN DE VIU

—Veiam si aquest trasto que té tant de poder, em desglagarà l'aigua del pou.